

امام با درس حکومت اسلامی انفجاری در حوزه نجف پدید آوردند

خبرگزاری فارس: حجت الاسلام والمسلمین محمد حسن رحیمیان گفت: امام با آغاز درس حکومت اسلامی در حین درس فقه، انفجاری را در فضای فکری حوزه نجف پدید آوردند...

خبرگزاری فارس: حجت الاسلام والمسلمین محمد حسن رحیمیان گفت: امام با آغاز درس حکومت اسلامی در حین درس فقه، انفجاری را در فضای فکری حوزه نجف پدید آوردند.

اشاره: حجت الاسلام والمسلمین محمد حسن رحیمیان که هم اکنون نماینده ولی فقیه در بنیاد شهید و امور ایثارگران است، یکی از باران نزدیک امام خمینی (ره) و از مبارزین قبل از انقلاب می‌باشد. وی در سال 1341 برای ادامه دروس حوزوی به قم و پس از آن به صورت مخفیانه در سال 1345 به نجف اشرف مهاجرت کرده و دروس خارج فقه را نزد حضرت امام خمینی و سایر علمای آن زمان فرا گرفت.

وی پس از پیروزی انقلاب اسلامی در دفتر امام مسئولیت امور مالی، وجوه شرعی و بخشی از گزارش‌ها و نامه‌ها را برعهده داشته و تا رحلت جانگداز معمار کبیر انقلاب در کنار ایشان بوده است. از این رو در سالگرد پیروزی انقلاب به سراغ این یار دیرین امام رفتیم تا برای ما از دوران تبعید امام در نجف، ابعاد شخصیتی امام و دستاوردهای سی سال انقلاب اسلامی بگوید.

آنچه در ذیل می‌خوانید مشروح گفتگوی خبرنگار سیاسی خبرگزاری فارس با حجت الاسلام والمسلمین محمد حسن رحیمیان است.

فارس: در ابتدا نحوه آشنایتان را با امام (ره) بگوئید؟

رحیمیان: از دوران کودکی یعنی وقتی 12 ساله بودم در سال 1340 با نام حضرت امام (ره) توسط پدرم که از شاگردان امام بود آشنا شدم. سال 41 درحالی که مقلد امام بودم و تمام عشقم با ایشان بود به قم مهاجرت کردم که آغاز طلبه شدن و پیوند با امام در یک نقطه بود.

در مهرماه 1341 نهضت امام آغاز شد و از اولین روز همراه حضرت امام و در خدمت ایشان بودیم و زمانی که حضرت امام در قم و در نجف و در جماران تا زمان رحلت، تقریباً در همه این مدت در خدمت ایشان بودم.

**** هدف رژیم شاه از تبعید امام به نجف تحقیر و ترور شخصیت ایشان بود**

فارس: با توجه به اینکه از دوران طلبگی همراه امام بوده‌اید برای ما بیشتر از آن حال و هوا بگوئید و اینکه اساساً هدف رژیم پهلوی از تبعید امام به نجف چه بود؟
رحیمیان: رژیم شاه امام را از ترکیه به نجف منتقل کرد با این هدف که با این انتقال به نجف، ذهنیت جامعه و طرفداران امام که به شدت از تبعید امام ناراحت بودند، را آرام کنند و تلخی عنوان تبعید ایشان را از بین ببرند و دیگر آنکه شخصیت برجسته علمی امام را به گمان اینکه از نظر علمی در سطح پائین‌تری نسبت به سایر مراجع نجف است، تحت شعاع قرار دهند و در عین حال به کمک ایادی و مزدورانی که در نجف داشتند ایشان را به نحوی تحقیر و ترور شخصیت کنند.

**** امام 4000 بار به زیارت حضرت علی و حدود 300 بار به زیارت امام حسین مشرف شدند**

فارس: امام این شرایط را چگونه تغییر دادند؟

رحیمیان: همانطور که در تمام مراحل دیگر توطئه‌های دشمنان امام نتیجه معکوس داد و به ضرر خود آنها تمام شد این اقدامات هم موجب شد حضرت امام شخصیتش درخشش بیشتری پیدا کند و برای حوزه علمیه نجف هم ثابت شود که امام در بالاترین مدارج علمی است. به گونه‌ای که بسیاری از علمای نجف بعد از آغاز درس امام دریافتند که ایشان حتی از مراجع نجف هم اعلم است و همه به شخصیت برجسته علمی امام پی‌بردند.

یکی از علمای نجف تعریف می‌کرد که وقتی امام وارد نجف شدند، «من خود را مستغنی از درس خواندن می‌دیدم نه فقط از درس امام، بلکه از بقیه مراجعی که در آنجا بودند و در آغاز کار به عنوان امتحان رفته درس امام تا به عنوان آزمون، بینم امام چقدر قوت علمی دارد پس از آنکه در درس امام حضور یافتم، فهمیدم که باید تازه درس خواندن را شروع کنم.» این شخصیت تا آخرین لحظات که امام در نجف بودند به عنوان یکی از شاگردان امام درس خود را ادامه داد.

بسیاری از علمای نجف، طلاب و دوستان ما که مقلد غیر امام بودند، با وجود شخصیت‌هایی که در نجف حضور داشتند و از جایگاه علمی برخوردار بودند با گواهی مبنی بر اعلمیت امام، از مراجع نجف عدول کردند و به تقلید امام روی آوردند. این‌ها تازه گوشه‌ای از بعد علمی حضرت امام است.

از بعد معنوی و تقوا هم افرادی بودند در نجف که تلاش می‌کردند نهضت امام را تخطئه کرده و اطرافیان امام را به عنوان مارکسیست - اسلامی جلوه دهند یعنی همان مارکی که ساواک در ایران به طرفداران امام می‌زد در آنجا هم این مسائل را تلاش کردند شایع کنند این در حالی بود که مردم و حوزه نجف شاهد بودند که امام در بعد معنوی سرآمد همه علمای نجف و غیرنجف است به گونه‌ای که امام طی مدتی که در نجف بودند بیش از 4 هزار بار به زیارت حضرت امیرالمؤمنین و حدود 300 بار به زیارت امام حسین مشرف شدند و آن حالات معنوی که ایشان در تشریف به حرم و پایبندی به ولایت مطلقه امیرالمؤمنین و سایر ائمه داشتند زبان زد بود؛ امامی که مانند کوه در برابر حوادث استوار بود با نام حضرت فاطمه (س) و امام حسین (ع) همانند ابر می‌گریستند.

یادم هست در نجف آن زمان برخی خواستند به امام اشکال بگیرند که چرا هر شب ایشان به زیارت حرم حضرت علی(ع) می‌روند در حالی که سایر مراجع برخی اوقات به حرم می‌روند و هر شب نمی‌روند، این اقدام امام موجب می‌شود سایر علما زیر سنوال بروند، بنابراین حرم رفتن امام کار گناهی است.

ببینید، زمانی هم که بخواهند از امام اشکال بگیرند به دلیل زندگی شفاف، روشن و متعالی ایشان، اینچنین اشکالاتی را مطرح می‌کنند. بنابراین از بعد معنوی هم ثابت شد که امام در اوج است.

به قول مرحوم آیت‌الله شیخ مجتبی لنگرانی که از بزرگترین علمای نجف بودند و البته اهل شعر هم بودند، قصیده زیبایی را درباره امام سرودند که يك بيتش ترسیم بعد علمي و تقوای امام است:

تالي علامه است و خواجه طوسي/ گوي سبق برده زين فهد به تقوي

يعني امام در بعد علمي در ردیف علامه حلي و خواجه نصیر و نیز در بعد تقوا و معنویت از این فهد بالاتر است.

امام با آغاز درس حکومت اسلامی در حین درس فقه، انفجاری را در فضای فکری حوزه نجف پدید آوردند. حوزه‌ها که در آن زمان مخصوصا حوزه نجف تا حد زیادی با مسائل روز دنیا بیگانه بود، با طرح نظریه ولایت فقیه و حکومت اسلامی غوغایی در نجف ایجاد کرد.

این اقدام امام، نقطه عطفی بود در تاریخ فقه شیعه، چراکه چارچوب مبارزه امام با شاه، اسرائیل و آمریکا از بعد نظری و مبانی فکری شکافته شد و طبعاً در کنار نفی حاکمیت طاغوت امام اثبات حاکمیت‌الله را در نجف رقم زد.

این در حالی بود که توطئه رژیم شاه برای تحت شعاع قرار دادن حضرت امام نه تنها به ثمر ننشست بلکه جایگاه علمی و معنوی ایشان درخشش بیشتری پیدا کرد. از بعد مرجعیت هم پس از رحلت مرحوم آیت‌الله حکیم طبعاً شعاع مرجعیت امام به تمام کشورهای که شیعه در آن وجود داشت گسترش پیدا کرد. اگر امام به این صورت دستگیر نشده بود این اتفاقات به نفع امام تمام نمی‌شد در حالی که رژیم تلاش می‌کرد دایره مرجعیت امام را در داخل ایران محو کند اما توطئه آنان علیه امام موجب شد که پس از رحلت مرحوم حکیم، شیعیان هند، کشمیر، افغانستان، پاکستان، منطقه شرقی عربستان، بخش عظیمی از عراق و شیعیان سایر کشورهای عمده تا در تقلیدشان رجوع به حضرت امام کنند و این امر منجر به آن شد که دایره مرجعیت حضرت امام به سراسر جهان تشیع گسترش پیدا کند.

در واقع با وجود این شرایط، جایگاه حضرت امام و اقتدار ایشان برای ادامه نهضت علی‌شاه، قوی‌تر شد و امام از پشتوانه نیرومندتری برای پیشبرد نهضت اسلامی برخوردار گردید.

**** سال 1343 در قم امام نظریه ولایت فقیه را مطرح کرد**

فارس: معتقدم فرق امام با سایر علمای هم عصر خود در این بود که امام اگرچه نظریه سلبي درباره حکومت طاغوت داشتند اما به نظریات اثباتی هم (نظریه ولایت فقیه) توجه ویژه‌ای داشته‌اند. حال سئوال این است که آیا شما در آن درس‌ها شرکت داشتید و اساساً طرح درس ولایت فقیه چگونه از سوی حضرت امام و در چه زمانی مطرح شد؟

رحمیان: بله، سال‌های اول درس خارج فقه بود که در درس‌های حضرت امام حضور می‌یافتم و در درس حکومت اسلامی ایشان به صورت کامل حضور پیدا کردم. امام در حین درس فقهشان زمانی که به بحث ولایت رسیدند برای اولین بار به صورت گسترده بحث ولایت فقیه را مطرح کردند. البته نظریه ولایت فقیه، نظریه جدیدی نبود بلکه بخش عظیمی از علمای تاریخ اسلام هم این نظریه را مطرح کردند اما هیچ کدام تصور آن را که این مساله روزی به وقوع بپیوندد، را نداشتند چراکه باور نمی‌کردند این بحث مبتلا به برای جامعه شود و تحقق یابد لذا کمتر به این مقوله پرداختند.

زمانی که امام این بحث را مطرح کردند، شاید به ذهن هیچ کسی نمی‌آمد که روزی این بحث نظری، جنبه عملی پیدا کند اما آنچنان امام محکم این مساله را مطرح و اثبات کردند که در ذهن‌ها این طرح جا افتاد و به عنوان یکی از مهمترین مسایل فقه شیعه بلکه اعتقادات شیعه مطرح شد.

یادم هست در یکی از روزهای جلسه درس در آن زمان، آنچنان هیجانی امام در میان شاگردان ایجاد کردند که یکی از طلبه‌ها از پای درس فریاد زد «آقا حالا باید ما چه کنیم» و امام پاسخ دادند فعلاً باید تولید مثل کنید یعنی منظورشان کادرسازی بود.

به هر حال این نظریه برای امام نظریه جدیدی نبود چراکه از قبل هم امام به این نظریه پایبند بود. نمونه‌اش در سخنرانی ایشان در 4 آبان 1343 در قم علیه کاپیتولاسیون بود یعنی حدود 5 سال قبل از طرح حکومت اسلامی، در آنجا يك جمله امام فرمودند "وکلایي که در مجلس قانون کاپیتولاسیون را تصویب کردند این‌ها وکلای ایران نیستند؛ اگرهم بودند من آنها را عزل کردم".

مرجع تقلید از جایگاه بیان حکم شرعی نمی‌تواند وکیل کسی را عزل کند، عزل يك وکیل فقط مبتنی بر اعمال ولایت امکان پذیر است. پس ببینید حتی اصل شروع نهضت مبتنی بر ولایت است.

رمز موفقیت نهضت امام هم در این جاست که از اساس با اتکا به ولایت، نهضت را آغاز کرد و تا پایان هم می‌بینم که نقش اول را ولایت فقیه در نهضت ایفا می‌کند.

**** امام هیچگاه حاضر نشد در کوفه برایش خانه تهیه کنند**

فارس: درباره ساده زیستی امام توضیح دهید؟

رحمیان: ساده‌زیستی در تمام مراحل زندگی امام کاملاً به صورت يك مشخصه ثابت وجود داشت. امام در جایگاه مرجع چه در نجف و چه در ایران به عنوان رهبر انقلاب همواره ساده‌زیستی خود را حفظ کرد. ایشان در نجف در خانه‌ای بسیار معمولی مانند يك طلبه زندگی می‌کرد.

به یاد دارم عده‌ای اصرار کردند به امام که بانوجه به گرمای 50 درجه نجف، خانه‌ای ارزان در کوفه اجاره کنند تا شب‌های تابستان به آنجا بروند چراکه معمولاً مراجع دیگر چنین خانه‌هایی داشتند. اما امام هیچگاه حاضر نشد این کار را انجام دهد. تعبیر امام این بود که من چگونه می‌توانم به بیلاق بروم در حالی که مردم ایران در سخت‌ترین شرایط به سر می‌برند، اینها رموز محبوبیت و جایگزینی امام در قلب مردم بود.

ساده‌زیستی امام از مشخصه‌هایی بود که در نجف همه را به شگفتی وا داشت. این مشخصه امام بعد از انقلاب هم حفظ شد. پس از انقلاب تمام کاخ‌ها و قصرهای طاغوت و همه اموال رژیم گذشته تبعاً در اختیار امام قرار گرفت اما امام حتی يك بار هم به آنها نیم نگاهی هم نکرد.

**** آنهايي که با ضد انقلاب تسامح می‌کنند نقطه ضد تفکر امامانند**

فارس: با توجه به اینکه شما در خدمت حضرت امام(ره) بودید، خاطراتی را از ایشان تعریف کنید؟

رحمیان: نمی‌دانم از کدام بعد امام بگویم. تاکنون ابعاد زندگی امام را چند فصل کردیم مثلاً پیش‌بینی‌های حضرت امام که به وقوع پیوسته است یا توطئه‌های دشمن علیه امام که به نفع ایشان تمام شده است، تبری و تولی امام که مثل جدش امیرالمومنین جامع اضداد بود. در برخورد با دشمنان، آمریکا، شاه، طاغوت‌ها، ابرقدرت‌ها، همواره شجاع، با صلابت، انعطاف‌ناپذیر و قاطع بود.

امام واقعا مصداق "اشدء علي الكفار و رحما بینهم" بود که این یکی از نشان‌های با پیغمبر بودن است. اگر کسی اینگونه نباشد با پیغمبر نیست. آنهايي که تساهل و تسامح می‌کنند، با دشمنان خدا و با ضد انقلاب منعطف هستند اما با حزب‌اللهی‌ها، سرناسازگاری دارند نقطه ضد و معکوس رسول‌الله و تفکر امام هستند. لذا می‌بینیم امام در برخورد با آمریکا در سخنرانی کاپیتولاسیون "سیاست نه شرقی نه غربی" را طراحی کردند. در آن سخنرانی آبان 1343 که من نیز حضور داشتم امام فرمودند:

«آمریکا از انگلیس بدتر، انگلیس از آمریکا بدتر، شوروی از هر دو بدتر، همه ازهم بدتر و پلیدتر».

امام آنچنان مرگ بر آمریکا را در دنیا جا انداخت که امروز این کار عادی شده است. آن زمان مرگ بر آمریکا گفتن کار آسانی نبود مانند مرگ بر شاه گفتن واقعا در آن مقطع مرگ بر آمریکا مانند مرگ بر شاه خطرناک بود تا جایی که حتی اگر یکی از ناوهای آمریکا حرکت می‌کرد، کشورها و ارتش‌ها جای خود می‌نشستند و نفس در سینه‌هایشان حبس می‌شد.

ببینید امروز 90 درصد از مردم ترکیه پس از 70 سال حاکمیت لائیک، ضد آمریکا و اسرائیل هستند اینها همه به برکت انقلاب اسلامی است. برخورد امام را با ادوارد شوارد نادره وزیر امور خارجه وقت شوروی که من هم در آن جلسه حضور داشتم ببینید، امام به گونه‌ای وارد اتاق و پس از آن خارج شدند که حتی مجال مباحثه کردن هم به وی به عنوان رئیس دیپلماسی ابرقدرت شرق ندادند.

امام پس از آنکه پاسخ گورباچف ترجمه شد، يك جمله گفتند که من متاسفم که آقای گورباچف به اصل مطلب من توجه نکرد، من می‌خواستم دریچه‌ای جدید را در مقابل ایشان باز کنم پس از سخنان امام در حالی که مترجم خواست بیانات امام را ترجمه کند ایشان محل را ترک کردند. حال می‌بینیم همین امام در برابر يك مادر شهید که قرار می‌گرفت، چگونه متواضع بود و احساس حقارت و عجز در برابر این افراد می‌کرد.

امام به موازات آنکه به مبارزه با شاه اهتمام می‌ورزید به همان اندازه از ملت فلسطین در برابر جنایات اسرائیل حمایت می‌کرد، حتی امام به غیر مسلمانان توجه ویژه‌ای داشت.

بچه‌های یکی از فرارگاه‌های جنگ عکسی برای من فرستادند تا امام امضا کنند و بعد تکثیر شود امام کنار آن عکس نوشتند که من دست و بازوی شما را می‌بوسم.

این فقط یکی از ویژگی‌های حضرت امام از منظر تولی و تبری بود که اندازه يك کتاب مطلب می‌توان درباره آن مطلب نوشت.

**** پیشرفت‌های امروز کشور را حتی در خواب هم نمی‌دیدیم**

فارس: مسیر انقلاب اسلامی را پس از گذشت سی سال، امروز چگونه می‌بینید؟

رحیمیان: یقینا به آن نقطه‌ای که آرزوی امام بود و امروز آرزوی مقام معظم رهبری هست هنوز نرسیده‌ایم و تا رسیدن به قله فاصله داریم اما با نگاه به قله این نهضت و انقلاب به سوی جلو در حال حرکت است.

همانطور که در حکومت حضرت امیرالمومنین (ع) بین آنچه در نهج‌البلاغه ترسیم کردند و با آنچه به وقوع پیوست فاصله زیادی بود. به حضرت علی(ع) سه جنگ تحمیل کردند از این رو طبعاً بخش اندکی از آن چیزی که حضرت امیر(ع) می‌خواست به وقوع پیوست. امروز همان صورت است. نظام اسلامی از آغاز پیدایش با موانع زیاد روبرو بوده است. جنگی را به ما تحمیل کردند که طولانی‌ترین جنگ تاریخ معاصر بود که در یکطرف ما بودیم و در جهت دیگر تمام قدرت‌های استکباری.

معتمد در دهه دوم و سوم انقلاب توطئه‌ها دشمن به مراتب عمیق‌تر و پیچیده‌تر علیه ما بوده که البته هم چنان ادامه دارد.

با توجه به موانع و مقتضیات و اینکه هرکدام از این موانع به تنهایی می‌توانست يك کشور را از پا درآورد اما جمهوری اسلامی نه تنها از پا درنیامد بلکه برعکس امروز ابرقدرت دنیا شده است.

امروز اندیشه و خط ولایت فقیهی که امام پایه‌گذاری کرد در نظام اسلامی ایران استوار و در حال پیشروی است.

در عرصه داخلی طبیعتاً ریزش‌ها بوده است اما رویش‌ها ما شگفت‌انگیز است. امروز میلیون‌ها جوان عاشق انقلاب، اسلام، امام و ولایت در کشور هستند.

بارها شاهد بوده‌ام جوانان و نوجوانان با چه عشقی ساعت‌ها چشم به چهره مقام معظم رهبری دوخته و فقط اشک می‌ریختند یا درخانواده شهدا صحنه‌هایی را شاهد بودم از عشق این بچه‌ها به رهبرشان که اصلاً در هیچ چارچوب مادی و عادی نمی‌گنجد.

پیشرفت‌های امروز کشور را حتی در خواب هم نمی‌دیدیم؛ آن 2500 سال يك طرف، این سی سال انقلاب یکطرف، امروز مجموعه رشد کمی و کیفی کشور بسیار زیاد بوده است.

به صورت نمونه در قیل از انقلاب برای تبلیغ به استان چهارمحال و بختیاری می‌رفتم، محرومیت آنجا را قیل از انقلاب کاملاً دیده‌ام از این رو پیشرفت‌های امروز قابل مقایسه با گذشته نیست اگرچه همواره کاستی‌ها حتی در زمان پیغمبر هم بوده است.

پیشرفت‌ها در تمامی عرصه‌های علمی اعم از پزشکی، فضا، تجهیزات نظامی، نانو، سلول‌های بنیادین و غیره به برکت انقلاب اسلامی صورت گرفته است. البته پیشرفت‌ها طبیعی است اما آن چیزی که مهم است تفکر امام و انقلاب در حال پیشروی در دنیا است که اجمال این مساله را می‌توان در پیام رهبر انقلاب به مناسبت حج امسال دید.

امروز چه شده که حماس اینگونه رژیم صهیونیستی را در جنگ 22 روزه و یا حزب‌الله در جنگ 33 روزه شکست می‌دهند در حالی که چند کشور عربی نتوانستند این رژیم را شکست دهند. اینها همه به برکت انقلاب و خط امام است

می‌بینید حکومت مزدور مصر اعلام کرده است ما نمی‌خواهیم هم مرز جمهوری اسلامی با حاکمیت حماس شویم این اظهارات به این دلیل است که ترویج تفکر امام و اسلام ناب برای آنها قابل تحمل نیست. امروز بدون شك ایران، نبض قلب جهان اسلام و مستضعفین است.

گفتگو از عباس کلاهدوز

ویژه نامه امام روح الله خمینی در خبرگزاری فارس